

Oponentský posudek na diplomovou práci

autorka: **Bc. Jindra Marešová**

název: **PŘÍČINY NEROVNÉHO PŘÍSTUPU ROMSKÝCH DĚTÍ
K PLNOHODNOTNÉMU VZDĚLÁNÍ
A ANALÝZA NÁSTROJŮ SMĚŘUJÍCÍCH KE ZVÝŠENÍ
ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI ROMSKÝCH ŽÁKŮ**

Vypracovala: **Mgr. Lada Viková**

Diplomová práce Jindry Marešové má teoreticko-empirický charakter. Podstatnou část tvoří historický vývoj vzdělávání romských dětí na našem území od asimilačních snah Marie-Terezie po současnost. Dále autorka analyzuje příčiny nižší školní úspěšnosti romských dětí, rozebírá specifika čtyř ostravských škol v oblasti hustě osídlené Romy a v závěru formuluje doporučení, jaké kroky je třeba učinit pro zvýšení úspěchu romských dětí ve škole.

Autorka prokázala, že je schopna svou práci naplánovat, definovat hlavní pojmy, dané téma teoreticky ukotvit, zvolit vhodné metody (rozhovory především s pedagogickými pracovníky), zjištěná data vhodně interpretuje a vyvozuje logické a přínosné závěry. Práce tak po zevrubném pročtení působí jako zdařilý pokus obohatit tuto složitou a společensky velmi důležitou oblast o kvalitní romistickou analýzu.

Po podrobnějším pročtení však vyvstávají četné nedostatky především formálního rázu.

1. V teoretické části se to týká za prvé historického přehledu, kde jaksi nekonceptně působí, že je analyzováno vzdělávání Romů pouze na území Čech a Moravy. Přitom Slovensko (odkud pochází převážná většina romského obyvatelstva dnes žijícího na území Čech a Moravy) je sice zmíněno, ovšem pouze okrajově, a to v kapitole 3.3. („*na Slovensku do škol za války chodit nesměli*“). V období první republiky je zmíněna známá a často připomínaná romská škola v Užhorodě, leč chybí vysvětlení, proč se o Ukrajině a Slovensku autorka zmiňuje, nebo proč se o něm nezmiňuje širěji. Dále je v této části nevyplněná mezera mezi rokem 1977 (Chartou 77) a rokem 1989, přitom v tomto období se realizovali zajímavé a přínosné experimenty, ze kterých mohli další pedagogové čerpat (např. romské třídy v běžné ZŠ na Havlíčkově náměstí v Praze 3).

2. V popisu metod je zmíněn rozhovor, ovšem není specifikováno, jaký typ rozhovoru (strukturovaný / polostrukturovaný ...), bylo by vhodné tuto oblast rozvinout podrobněji a uvést např. v příloze ukázkou rozhovoru. A především předkládaná zjištění mají být postavena údajně na rozhovorech jak s učiteli, pedagogickými asistenty a řediteli škol, tak i „s romskými žáky a jejich rodiči, ale také s představiteli neziskového sektoru ...“ (str. 9). Ovšem v analýze jednotlivých škol se již rozhovory s rodiči a žáky (a ani s představiteli neziskového sektoru) neobjevují a není vysvětleno, proč tomu tak je.

3. Za nejzávažnější nedostatek práce považuji, že přílohy, na které je často odkazováno (např. v poznámce č. 98 na str. 60, v pozn. 102 na str. 65), v práci prostě chybí, autorka je patrně zapoměla odevzdat. To je samozřejmě velká škoda jak pro autorku, jejíž práce tak získává mnohem horší hodnocení, než by jí mohlo náležet, tak pro zvědavé čtenáře, kteří jsou ochuzeni o podstatnou část práce (jako např. nezveřejněný návrh novely vyhlášky, rozhovory apod.). Poznámkový aparát je jinak využíván dovedně, až na drobné nedostatky – jako např. poznámka č. 96 na str. 58, která je jen nastíněná a nehotová.

4. Celý výzkum je, jak autorka sama přiznává, postavena na jejím šetření pro *Amnesty International*. Zde by bylo na místě položit otázku, zda jde skutečně o autorčin vlastní výzkum, či o výzkum právě této instituce a ona v ní byla pouze jedním (třeba i jediným, hlavním) řešitelem. Je například zmíněno, že rozhovory probíhaly v angličtině, chybí však vysvětlení, proč tomu tak bylo, zda byl přítomen tlumočník, zda učitelé, ředitelé škol odpovídali sami v angličtině atd. Nepodezírám autorku, že výzkum sama nenaplánovala, nerealizovala, jen chybí jasné vytyčení kontur: co byla moje práce pro AI a co je má DP. Diplomová práce tak působí, že z části vznikla jako vedlejší produkt jiné aktivity.

Vzhledem k výše uvedeným připomínkám práci **doporučuji k obhajobě** a pokud se autorce podaří uspokojivě vyvrátit hlavní výtky, hodnotit mezi známkami **velmi dobře až dobře**.

V Praze dne 16.9.2011